

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Лозівського міськрайонного суду Харківської області

25.06.2024

Харків, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 191, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 25.06.2024 здійснено відвідування Лозівського міськрайонного суду Харківської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Цвеліх Максим Павлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – керівник групи НПМ;

Бохвалов Андрій Михайлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Деркач Діана Віталіївна, регіональна координаторка по зв'язкам із громадськістю;

Суд розташований за адресою: 64600, Харківська область, місто Лозова, вулиця Ярослава Мудрого, будинок 9.

Візит здійснювався у присутності представників керівництва Суду:

Гончаров Олег Володимирович, виконувач обов'язків керівника апарату Суду.

Лозівський міськрайонний суд Харківської області є судом першої інстанції і розглядає справи, віднесені процесуальним законом до його підсудності: цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку передбачених процесуальними законами

Суд розміщений у власній двоповерховій будівлі з цокольним поверхом та підвальним приміщенням (фото № 1 Додатку).

Вхід у приміщення суду обладнаний пандусом (фото № 2 Додатку). Біля входу у вестибюль розміщена табличка з найменуванням суду. Безпеку у приміщенні Суду забезпечують працівники Державної судової охорони, у вестибюльному приміщенні знаходиться пропускний пункт, суд забезпечений камерами схову речей, також на території Суду наявна система відеоспостереження. У приміщенні Суду на цокольному та другому поверхах є зали очікування (фото № 9 Додатку), де наявні лавки, столи, інформаційні стенди з довідковою інформацією (фото № 10 Додатку), зразками заяв та платіжними реквізитами суду, окрім цього у вестибюльному приміщенні є вікно. Також з'ясовано, що в суді є медична аптечка для надання домедичної допомоги.

У приміщенні Суду розташовано 8 залів судових засідань, з них для розгляду кримінальних справ – 6 залів. В залах для розгляду кримінальних справ наявні кабінки для підсудних із захисного скла (фото № 3,4 Додатку).

В приміщенні суду є санітарно-гігієнічне приміщення (туалет) облаштоване для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

Конвойне приміщення та камери для підсудних знаходяться у підвальному приміщенні будівлі Суду. В день відвідування у Суді не перебували підсудні (засуджені).

Встановлено, що в приміщенні суду наявні чотири камери для перебування підсудних у підвальному приміщенні суду. В суді знаходяться чотири камери для підсудних (засуджених) наявна приливно-витяжна вентиляція, в камерах ведеться відеоспостереження (фото № 5 Додатку). У приміщеннях камер для тримання підсудних (засуджених) розміщено лави та стіл, які закріплені до підлоги. Двері камер металеві, зачиняються на замок та мають оглядове віконце.

Наявний спеціальний санвузол, який знаходиться у приміщенні конвою (фото № 6 Додатку).

Приміщення для особового складу варті у переважній більшості відповідає вимогам пункту 12 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція). Зокрема, є приміщення для розміщення особового складу варті, де є стіл, стільці, вішалки для верхнього одягу.

В будівлі Суду наявний ізольований маршрут для конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до зал судових засідань №№ 2, 3, 4 (фото № 7 Додатку).

Виконання попередній рекомендацій

Попереднє відвідування суду групою НПМ здійснювалося 23.07.2020 року. За результатами відвідування моніторинговою групою було надано рекомендації:

завершити облаштування меблями та інвентарем конвойної кімнати та кімнат тимчасового тримання підсудних;

обладнати всі необхідні приміщення, а саме: кімнату учасників судового процесу, кімнату свідків, кімнати для конфіденційного побачення підсудного із захисником у приміщеннях конвою.;

забезпечити належну охорону у будівлі суду.

Станом на 25.06.2024 рекомендації були виконані частково. Приміщення камер облаштовано меблями для перебування підсудних, приміщення для варті облаштоване столом та стільцем. Охорона приміщення суду та контрольно-пропускний режим забезпечується співробітниками Державної судової охорони.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на забезпечення безпеки у суді (Директива Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу та № 2012/29 ЄС від 25.10.2012 про дотримання мінімальних стандартів щодо прав, підтримки та захисту потерпілих від злочинів, стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України, ДБН Суди та Державні будівельні норми В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту»).

1. У порушення вимог пункту 7.1.9 Державних будівельних норм «Суди» (далі – ДБН «Суди») і пункту 13 Інструкції з організації конвоювання, що затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкції з організації конвоювання) ізолюваний маршрут на сходових клітках, коридори, якими здійснюється конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених, не обладнані достатнім освітленням і кнопками звукової сигналізації (фото 7). Окрім цього, до зал №№ 1, 5 та 7 не облаштований ізолюваний маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залу судових засідань, маршрут пролягає через загальний вхід у супроводі особового складу варти;

2. У порушення вимог пункту 7.1.10 ДБН «Суди», пункту 12 та 13 Інструкції з організації конвоювання, маршрут конвоювання обвинувачених, підсудних (засуджених) від камери до зал судових засідань №№ 1, 5, 7 не ізолюваний, конвоювання здійснюється незакритими для сторонніх осіб коридорами.

Також у порушення пункту 12 Інструкції, у приміщенні особового складу варти відсутня металева шафа, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів що замикається на замок.

3. У порушення вимог пункту 5.11 ДБН «Суди» та пункту 14 Інструкції з організації конвоювання не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огорожена стоянка для спеціального автотранспорту варти біля зовнішнього спеціального входу (фото № 8 Додатку). Таким чином, порушується принцип ізолюваності конвоювання, в результаті чого, такі обставини можуть призвести до виникнення надзвичайних подій, що в свою чергу є порушенням права на забезпечення безпеки в суді.

Порушення права осіб на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди»).

4. У порушення пункту 20 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями, пункту 22.5 Європейський пенітенціарних правил та вимог пункту 12 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція з організації конвоювання), обвинувачені (підсудні), засуджені не мають доступу до чистої питної води. Ємність для питної води та одноразовий посуд відсутні.

5. У порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України, В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», на шість зал судових засідань для розгляду кримінальних справ передбачено лише чотири камери для підсудних (засуджених).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України)

6. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводиться. Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга №67312/12) Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження в залі суду, зокрема під час перерв, що оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою в межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Лозівському міськрайоновому суду Харківської області:

1. забезпечити приміщення суду ізольованими маршрутами переміщення підсудних (затриманих) від камер до всіх зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, та обладнати кнопками звукової сигналізації;
2. забезпечити приміщення варти металевою шафою, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камери, спеціальних засобів та службових документів та шафою для посуду і продуктів харчування
3. обладнати бокс для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних);
4. у приміщенні для розміщення особового складу варти встановити ємність для питної води;
5. опрацювати питання щодо збільшення кількості камер для підсудних (засуджених), відповідно вимог пункту 6.5.2 ДБН «Суди»;
6. обладнати кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими) відповідно до вимог п. 6.5.2 ДБН «Суди».

**Керівник групи НПМ
головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Максим ЦВЕЛІХ

**головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Андрій БОХВАЛОВ

**Регіональна координаторка по
зв'язкам з громадськістю**

Діана ДЕРКАЧ

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

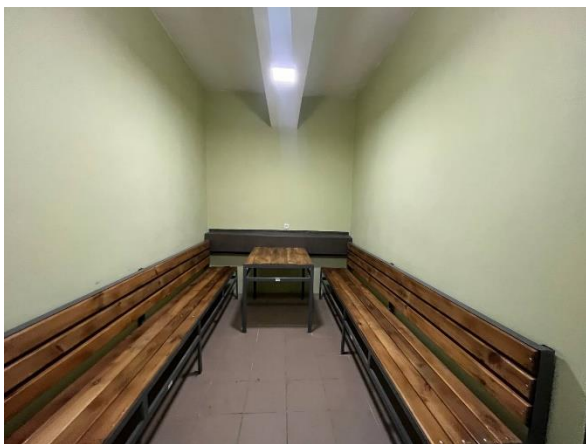

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

